

Otázka školy z 22.8.2025, Žilinský kraj:

Aké konkrétne kroky má PZ/OZ alebo iný zamestnanec školy podniknúť v prípade, ak dôjde k fyzickému násilliu medzi žiakmi. Alebo aj napadnutie učiteľa žiakom. Akým spôsobom má zabezpečiť ochranu zdravia žiakov, keďže v takýchto prípadoch ide zvyčajne o psychické stavy žiakov, kedy slovné apely nepomáhajú.

Ako konkrétne má zamestnanec postupovať?

Či môže vôbec zamestnanec školy fyzicky zasiahnuť?

Modelová situácia napr.:

Žiak Peter sa nahneval počas hodiny TSV, lebo sa mu nepodarilo dať gól. Spolužiak Miro sa na tom zasmial. Peter na neho zaútočil a začal ho agresívne biť rukami a učiteľ ho spacificoval chytením za obe ruky. Žiak Peter v amoku ešte silno kopol nohou žiaka Mira do stehna.

- Mohol učiteľ chytiť žiaka za ruky, keď opakované slovné napomínanie nezabralo?

- Mohol by byť učiteľov postup spochybnený?“

Odpoveď Národného koordinačného strediska pre riešenie problematiky násillia na deťoch (Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR), odboru prevencie kriminality (Ministerstvo vnútra SR) a útvaru podpory duševného prostredia (Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a mládeže SR), 19.9.2025

Každý prípad agresie žiakov je špecifický, prijaté opatrenia zamestnancov majú byť primerané druhu a intenzite násillia – či už medzi žiakmi, alebo medzi žiakom a učiteľom (v prípade sebaobrany) – a zároveň musia zohľadňovať najlepší záujem dieťaťa, ktoré sa správa agresívne, ako aj bezpečnosť jeho spolužiakov. Postup zamestnancov školy sa pritom riadi platnými právnymi predpismi a vnútorným poriadkom školy. Škola je na základe § 152 písm. c) a podľa § 58 ods. 3 a 4 zákona č. 245/2007 Z.z. o výchove a vzdelávaní (ďalej ako **školský zákon**) oprávnená voči žiakovi ktorý svojím správaním a agresivitou ohrozuje zdravie a bezpečnosť ostatných žiakov použiť ochranné opatrenie – okamžite vylúčiť žiaka z výchovy a vzdelávania a umiestniť ho do samostatnej miestnosti za prítomnosti pedagogického zamestnanca alebo člena školského podporného tímu. Riaditeľ školy bezodkladne privolá zákonného zástupcu, zdravotnú pomoc, Policajný zbor alebo odborného zamestnanca zariadenia poradenstva prevencie (ďalej ako ZPP). Toto ochranné opatrenie slúži na upokojenie žiaka a o jeho dôvodoch a priebehu riaditeľ školy vyhotoví písomný záznam. **Školský poriadok** upravuje podľa § 153 ods.1 písm. c) školského zákona podrobnosti o podmienkach na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov a ich ochrany pred sociálnopatologickými javmi, diskrimináciou alebo násillím.

Zákon č.305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele v §8 ods. 1 uvádza, že: “... Všetky orgány, právnické osoby a fyzické osoby uvedené v prvej vete (vrátane školy a školského zariadenia) sú povinné poskytnúť dieťaťu okamžitú pomoc pri ochrane jeho života a zdravia, vykonať opatrenia na zabezpečenie jeho práv a právom chránených záujmov, a to aj sprostredkovaním tejto pomoci. ...“

Pri riešení násillia dieťaťa je možné postupovať podľa **Smernice č.1/2025** k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a v školských zariadeniach¹ (ďalej ako Smernica). Z Vášho popisu situácie však nevyplýva, že ide o šikanu, keďže útok žiaka počas hodiny TSV bol zrejme jednorazový, impulzívny prejav násillia medzi žiakmi akútnym neovládnutím emócií, ktoré bezprostredne odznievajú a nehoda medzi zamestnancom školy a žiakom súvisela s výchovnovzdelávacím procesom (čl.2 ods.2 písm. a) a c) Smernice.) Pokiaľ by ste však zhodnotili, že ide o šikanu, aplikuje sa čl. 5 Smernice, teda opatrenia na riešenie šikanovania a nápravu jeho dôsledkov.²

Je prirodzené, že agresívneho žiaka nie je jednoduché odviesť do samostatnej miestnosti. Je potrebné pokúsiť sa o to v prvom rade verbálnymi upokojujúcimi pokynmi, a v druhom rade jemným fyzickým kontaktom, teda zadržaním rúk a odvedením zamestnancom školy.

Pokiaľ by zákonný zástupca agresívneho dieťaťa podal v tomto prípade trestné oznámenie na učiteľa, orgány činné v trestnom konaní, prípadne súd budú skúmať či bol zásahom učiteľa („chytenie žiaka za ruky“) naplnený tzv. **test proporcionality pre nutnú obranu** podľa § 25 zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon, resp. § 2 ods. 2 písm. a) zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch. Zásah učiteľa je proporcionálny, keď ním odvracal priamo hroziaci útok na život a zdravie (z Vášho stručného popisu je podmienka zrejme splnená) a obrana bola primeraná útoku, k jeho spôsobu, miestu, času, okolnostiam vzťahujúcim sa k útočníkovi a k obrancovi (z Vášho popisu usudzujeme, že podmienka je zrejme splnená).

¹ <https://www.minedu.sk/data/att/d76/32441.fb1a83.pdf>

² Čl. 5 ods. 2 Smernice: Vo vzťahu k šikanujúcemu riaditeľ školy alebo ním poverený pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec

a) zabezpečí individuálny rozhovor odborného zamestnanca školského podporného tímu alebo odborného zamestnanca zariadenia poradenstva a prevencie so šikanujúcim za prítomnosti jeho zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia s cieľom objasnenia motivácie, sociálneho a rodinného pozadia správania šikanujúceho a určenia ďalšieho postupu; časti rozhovoru sa môžu konať aj bez prítomnosti zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia, ak na to dá zákonný zástupca alebo zástupca zariadenia preukázateľný súhlas,

b) navrhne podľa potreby intervenciu v zariadení poradenstva a prevencie alebo zabezpečí intervenciu prostredníctvom odborného zamestnanca školy, vrátane podporných činností v príslušnej triede a zabezpečí podmienky pre fyzickú a psychickú bezpečnosť žiakov príslušnej triedy,

c) môže podľa potreby uložiť opatrenie vo výchove alebo znížiť stupeň klasifikácie správania žiaka; to neplatí, ak ide o dieťa materskej školy.

Čl. 5 ods. 3 Smernice: Vo vzťahu k šikanovanému riaditeľ školy alebo ním poverený pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec

a) zabezpečí podmienky na fyzickú a psychickú bezpečnosť šikanovaného a podľa potreby zabezpečí zdravotné ošetrovanie,

b) zabezpečí šikanovanému bezodkladnú psychologickú pomoc a podporu,

c) zabezpečí šikanovanému podľa potreby, po porade s príslušným odborným zamestnancom, cielenú a systematickú podporu najmä prostredníctvom zariadenia poradenstva a prevencie, ...

Čl. 5 ods. 4 Smernice: Vo vzťahu k účastníkom šikanovania riaditeľ školy alebo ním poverený pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec

a) zabezpečí účastníkom šikanovania podľa potreby individuálnu podporu a poradenstvo na základe posúdenia školského podporného tímu, školského psychológa alebo psychológa zariadenia poradenstva a prevencie,

b) zabezpečí skupinovú intervenciu v spolupráci so školským podporným tímom alebo so zariadením poradenstva a prevencie,

c) zabezpečí skupinové činnosti s cieľom smerovania žiakov k pozitívnym postojom a hodnotám a k rozvíjaniu schopnosti identifikovať sociálnopatologické javy primerane ich veku, najmä v rámci realizácie preventívnych programov, triednických hodín, vyučovania prierezových tém, činností neformálneho vzdelávania....“

Pri prípadoch agresivity žiakov je dôležité **poskytnúť krízovú intervenciu**³ agresívnemu žiakovi i kolektívu, ktorý bol svedkom agresie. Vhodné je aplikovať podporné opatrenie Prevencia na podporu fyzického zdravia, duševného zdravia a prevencia výskytu rizikového správania⁴ a situáciu a ďalší postup konzultovať so školským podporným tímom, prípadne s ZPP.

Zároveň Vám odporúčame zaradiť do **plánu prevencie školy** workshopy na témy fair play, realizovať prevenciu zameranú na rozvoj sociálnych zručností a zručností sebaovplyvňovania/sebaregulácie a aktivity zamerané na prevenciu zvládania konfliktov a násilného správania. Tiež je vhodné realizovať aktivity s učiteľmi, rodičmi a žiakmi na podporu školskej klímy. Je vhodné pracovať nielen s aktérmi situácie, ale so všetkými deťmi v kolektíve tak, aby vedeli posúdiť prečo násilné správanie nie je vhodné správanie a prejať nulovú toleranciu násillia na škole. Zoznam a odporúčania na vhodné preventívne a osvetové aktivity Vám poskytnú koordinátori ochrany detí pred násillím. Ich zoznam nájdete tu: [Koordinácia ochrany detí pred násillím – Detstvo bez násillia](#) . Odborní zamestnanci školy majú preventívne a osvetové aktivity tiež k dispozícii v digitálnom portáli e-Poradenstvo⁵.

Dávame Vám tiež do pozornosti **celonárodnú kampaň „Prelom ticho – Bezpečne na školách“**, ktorú aktuálne spúšťa Ministerstvo vnútra SR v spolupráci s Ministerstvom školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR. Hlavným cieľom kampane je podporiť pedagogických, odborných a ostatných zamestnancov základných a stredných škôl pri riešení prípadov šikany, kyberšikany, násillia a iných rizikových prejavov, a zároveň posilniť bezpečnosť tohto prostredia. Kampaň bude realizovaná odborom prevencie kriminality Ministerstva vnútra SR, konkrétne pracovníkmi informačných kancelárií pre obete trestných činov, a príslušníkmi Policajného zboru. V rámci informačno-osvetovej časti kampane bude prostredníctvom informačných kancelárií pre obete trestných činov realizovaný prezenčný seminár „Trestnoprávne aspekty šikany a kyberšikany“, v trvaní do dvoch hodín.

Obsah seminára vychádza zo Smernice. Zameriava sa na trestnoprávne aspekty šikanovania, prezentuje praktické prípady zo škôl, ponúka prehľad možných opatrení v spolupráci s externými odborníkmi, a zároveň sa venuje aj možnostiam ochrany pedagógov. Na prezentačný seminár nadväzujú online semináre, ktoré sa venujú témam ako radikalizácia, nenávisťné prejavy či riziká v online priestore. Tieto semináre budú zapojeným školám postupne sprístupnené.

Súčasťou kampane je aj školenie a praktický nácvik zameraný na ochranu tzv. mäkkých cieľov a čo robiť v situácii ozbrojeného útoku, ktorý je realizovaný príslušníkmi Policajného zboru. Školenie má teoretickú aj praktickú časť a trvá dve hodiny. Účastníci sa oboznámia so základnými princípmi ochrany tzv. mäkkých cieľov a postupom „Uteč – Skry sa – Bojuj“, ktorý si následne precvičia v konkrétnych modelových situáciách priamo v školskom prostredí. Prihlasovanie na jednotlivé aktivity kampane prebieha prostredníctvom interného registračného formulára [Ministerstva vnútra SR](#). (na stránke sa zatiaľ pracuje)

³ <https://podporneopatrenia.minedu.sk/krizova-intervencia/>

⁴ <https://podporneopatrenia.minedu.sk/prevencia-na-podporu-fyzickeho-zdravia-dusevneho-zdravia-a-prevencia-vyskytu-rizikoveho-spravania/>

⁵ <https://eporadenstvo.sk/>

Každá situácia si vyžaduje individuálne posúdenie a prístup, v prvom rade je však potrebné zachovať pokoj, zabezpečiť, aby ostatné deti boli mimo ohrozenia a následne primerane zakročiť podľa svojich možností a schopností. V prípadoch extrémnych agresívnych prejavov, keď je bezprostredne ohrozený život, zdravie či majetok, napríklad keď žiak má zbraň, je vhodné ochrániť seba a ostatných ([postup Uteč-Skry sa-Bojuj](#)), bezodkladne privolať Políciu SR a nepokúšať sa žiaka odviesť do samostatnej miestnosti.

Škola má k dispozícii metodickú príručku Tvorba preventívnej stratégie školy a podpora kvality v prevencii⁶, Manažment krízových situácií v školskom prostredí⁷, kde sa uvádza ako si zostaviť Krízový intervenčný plán školy pre jednotlivé prípady krízových situácií a v ponuke je aj vzdelávanie Zvládanie záťažových situácií cestou sebaopoznania⁸, prípadne vzdelávanie Manažment krízových situácií a ich prevencia⁹. K dispozícii má škola aj svojho prideleného kontaktného policajta, s ktorým môže aj anonymizovane konzultovať vzniknuté situácie.

V neposlednom rade dávame do pozornosti novú Príručku pre spoluprácu školy a rodiny¹⁰. Príručka je primárne určená učiteľom a učiteľkám. Nájdú tu rady a postupy, ako zvládať komunikáciu s rôznymi rodičmi, ako efektívne viesť stretnutia, ako budovať pocit komunity medzi školou a rodičmi a ako zapojiť rodičov do spolourozhodovania o chode a smerovaní školy ich detí. Príručka je tiež dôležitým nástrojom pre vedenie školy. Dôkladné oboznámenie sa s obsahom a aktívna podpora zo strany riaditeľa môžu výrazne prispieť k tomu, aby sa predišlo eskalácii prípadných konfliktných situácií s rodičmi až na úroveň vedenia školy či k podávaniu trestných oznámení zo strany rodičov. Podpora riaditeľa a jeho zapojenie dokážu zároveň posilniť pozitívne podmienky pre pedagogický zbor a odborných zamestnancov pri realizácii jednotlivých aktivít a odporúčaní.

Pri napadnutí učiteľa žiakom je kľúčové dokumentovať incident, neodkladne informovať vedenie školy a rodičov žiaka, a ak je situácia vážna, podať trestné oznámenie na políciu. V prípade ohrozenia je nevyhnutné konať rýchlo, upokojiť situáciu a zabezpečiť bezpečnosť všetkých prítomných.¹¹

⁶ <https://www.minedu.sk/data/att/29f/31622.108a75.pdf>

⁷ <https://vudpap.sk/wp-content/uploads/2025/05/Krizovy-manazment-v-skolskom-prostredi-Revidovane-2025.pdf>

⁸ <https://edu.nivam.sk/sk/edu/program/1354>

⁹ <https://vudpap.sk/hlavne-cinnosti/vzdelavania-a-webinare/aktualne-vzdelavania/vzdelavanie-manazment-krizovych-situacii-a-ich-prevencia/>

¹⁰ <https://www.minedu.sk/data/att/11f/34135.04eff0.pdf>

¹¹ Stručné kroky pri napadnutí učiteľa žiakom:

1. Dokumentácia incidentu:

- Spište presný popis toho, čo sa stalo, vrátane dátumu, času a miesta (popis situácie, účastníci situácie, riešenie dospelého v situácii, ak nebol účastníkom, resp. privolaným dospelým triedny učiteľ, tak sa odovzdá písomný záznam triednemu učiteľovi).
- Zaznamenajte mená svedkov a presné činy žiaka.

2. Kontaktujte vedenie školy:

- Okamžite informujte riaditeľa školy písomnou formou.
- Zabezpečte si dôkazy, že škola bola o incidentoch informovaná.

3. Informujte rodičov žiaka:

- Vedenie školy by malo kontaktovať rodičov žiaka.

4. Zvážte trestné oznámenie:

- Ak je napadnutie vážne, môžete podať trestné oznámenie na políciu.

5. Zabezpečte bezpečnosť:

- Ak žiak ohrozuje seba alebo iných, škola musí kontaktovať políciu a zdravotnú službu.

Prítomní pedagógovia by mali v bezpečnej vzdialenosti upokojiť situáciu a zabezpečiť bezpečnosť ostatných žiakov, napríklad ich odchodom z miestnosti.